

Ystävyyseurojen valtionavustukset

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2008:24

Ystävyysseurojen valtionavustukset

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2008:24

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Opetusministeriö / Undervisningsministeriet

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto / *Kultur-, idrotts- och ungdomspolitiska avdelningen*

PL / PB 29

00023 Valtioneuvosto / Statsrådet

<http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut>

Yliopistopaino / Universitetstryckeriet, 2008

ISBN 978-952-485-581-5 (nid./htf)

ISBN 978-952-485-582-2 (PDF)

ISSN 1458-8102

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä/
Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2008:24

Kuvailulehti

Julkaisija
Opetusministeriö

Julkaisun päivämäärä
29.8.2008

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)	Julkaisun laji Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä		
Ystävyyssseurojen valtionavustukset -työryhmä Puheenjohtaja: Rauno Anttila Sihteeri: Ilmi Villacís	Toimeksiantaja Opetusministeriö		
	Toimielimen asettamispv 11.2.2008	Dnro 18/040/2008	
Julkaisun nimi (myös ruotsinkielinen) Ystävyyssseurojen valtionavustukset (Statsunderstödet till vänskapsföreningarna)			
Julkaisun osat Muistio			
Tiivistelmä <p>Opetusministeriö asetti 11.2.2008 työryhmän tekemään ehdotuksen ystävyyssseuroille myönnettävän valtionavun perusteista.</p> <p>Työryhmän tavoitteeksi asetettiin ystävyyssseuroille myönnettävän harkinnanvaraisen valtionavun perusteiden selkiyttäminen määrittelemällä kriteerit, joiden perusteella ystävyyssseurojen valtionapuhakemukset voidaan jatkossa arvioida. Valtionavun myöntämisperusteiden määrittelyn tuli koskea kaikkia ystävyyssseuroja lukuun ottamatta Suomi-Venäjä Seuran ry:tä ja Pohjola-Norden ry:tä. Lisäksi työryhmän tehtävänä oli tehdä esitys mahdollisesta toimijasta tai toimijoista, joille valtionavustusten myöntäminen voidaan jatkossa delegoida. Työryhmä otti työssään huomioon Markku Linnan vuonna 2006 ilmestyneen raportin opetusministeriön tuesta ystävyyssseuroille.</p> <p>Työryhmän muistiossa tehdään lyhyt katsaus ystävyyssseuratoiminnan historiaan ja nykytilanteeseen taustaksi valtionavun perusteiden selkiyttämiseksi. Työryhmän toimenpide-ehdotukset koskevat ystävyyssseuroille myönnettävän harkinnanvaraisen valtionavun kriteereitä ja niitä mittaavia indikaattoreita. Kriteereiden ja indikaattorien avulla määritellään harkinnanvaraisen valtionavun luonnetta ja määrää suhteessa ystävyyssseurojen toiminnan tuloksellisuuteen ja tarkoituksenmukaisuuteen.</p> <p>Ystävyyssseuratoimintaan osoitetun valtionavun delegointiin liittyen työryhmä teki ehdotuksen, jonka mukaan valtionavun edelleen jakaminen voitaisiin antaa Kansainvälisen henkilövaihdonkeskuksen CIMO:n tehtäväksi.</p>			
Avainsanat			
Muut tiedot			
Sarjan nimi ja numero Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2008:24	ISSN 1458-8102	ISBN 978-952-485-581-5 (nid.) 978-952-485-582-2 (PDF)	
Kokonaissivumäärä 21	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Yliopistopaino		Kustantaja Opetusministeriö	

Presentationsblad

Utgivare
Undervisningsministeriet

Utgivningsdatum
29.8.2008

Författare (uppgifter om organets namn, ordförande, sekreterare) Undervisningsministeriets arbetsgrupp med uppgift att utarbeta grunder för vänskapsföreningarnas statsunderstöd	Typ av publication Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar		
	Uppdragsgivare Undervisningsministeriet		
	Datum för tillsättande av 11.2.2008	Dnro 18/040/2008	
Publikation (även den finska titeln) Statsunderstödet till vänskapsföreningarna (Ystävyysseurojen valtionavustukset)			
Publikationens delar Promemoria			
Sammandrag Undervisningsministeriet tillsatte en arbetsgrupp 11.2.2008 med uppgift att utarbeta ett förslag till grunder för statsunderstödet till vänskapsföreningarna. Arbetsgruppen skulle klarlägga på vilka grunder det behovsprövade statsunderstödet ska beviljas och fastställa de framtida kriterierna vid bedömningen av vänskapsföreningarnas ansökningar. Grunderna för beviljande av statsunderstöd ska gälla alla vänskapsföreningar utom Samfundet Finland-Ryssland r.f. och Pohjola-Norden r.f. Arbetsgruppen skulle också föreslå till vilken aktör beviljandet av statsunderstöd kan delegeras i fortsättningen. Arbetsgruppen beaktade Markku Linnas rapport från 2006 om undervisningsministeriets stöd till vänskapsföreningarna. Arbetsgruppens promemoria innehåller en kort översikt över vänskapsföreningarnas historia och nuläge som klarläggande bakgrund till grunden för statsunderstödet. Arbetsgruppens förslag till åtgärder avser kriterierna för det behovsprövade statsunderstödet till vänskapsföreningarna och de i sammanhanget mätbara indikatorerna med vilkas hjälp arten av och storleken på det behovsprövade statsunderstödet i förhållande till resultatet och syftet bestäms. Arbetsgruppen föreslogs att uppgifterna i samband med fördelningen av statsunderstödet till vänskapsföreningarna delegeras till Centret för internationellt personutbyte CIMO.			
Nyckelord			
Övriga uppgifter			
Seriens namn och nummer Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2008:24	ISSN 1458-8102	ISBN 978-952-485-581-5 (htf.) 978-952-485-582-2 (PDF)	
Sidoantal 21	Språk finska	Pris	Sekretessgrad offentlig
Distribution Universitetsstrycket		Förlag Undervisningsministeriet	

Description

Publisher Ministry of Education	Date of publication 29.8.2008		
Authors Culture voucher committee Ministry of Education committee on government subsidy to friendship societies Chair; Rauno Anttila Secretary: Ilmi Villacís	Type of publication Reports of the Ministry of Education, Finland		
	Contracted by Ministry of Education		
	Committee appointed on 11 February 2008	Dnro 18/040/2008	
Name of publication Government subsidy to friendship societies			
Parts Report			
Abstract <p>On 11 February 2008 the Ministry of Education appointed a committee to draft a proposal for the principles to be used in the granting of government subsidy to friendship societies.</p> <p>The aim for the committee was to clarify the grounds for support by defining criteria according to which the applications for government subsidy could be assessed. The criteria had to be applicable to all the friendship societies except the Finland-Russia Society and the Pohjola-Norden (Nordic) association. Further, the Committee was to propose a possible organisation(s) to which the allocation of government subsidy could be delegated. In its work, the committee was informed by a review of the Ministry's support to friendship societies written by Markku Linna.</p> <p>The report starts with a short look into the history of and present situation in government subsidy to as a background to deliberating the allocation criteria. The committee proposes criteria for granting discretionary government subsidy to friendship societies and indicators for measuring them. The criteria and indicators help determine the nature and amount of government subsidy in relation to the performance and fitness-for-purpose of friendship societies.</p> <p>Regarding the delegation of the task, the committee proposes that the allocation of government subsidy be delegated to the Centre for International Mobility CIMO.</p>			
Other information			
Name and number of series Reports of the Ministry of Education, Finland 2008:24		ISSN 1458-8102	ISBN 978-952-485-581-5 (pbk.) 978-952-485-582-2 (PDF)
Number of pages 21	Language Finnish	Price	Degree of confidentiality public
Distributed by Helsinki University Press		Published by Ministry of Education	

Opetusministeriölle

Opetusministeriö asetti 11.2.2008 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin määritellä selvitysmies Markku Linnan raporttiin liittyen muiden kuin Suomi-Venäjä Seuran ja Pohjola-Nordenin valtionavustusten myöntämisperusteet lähtien siitä, että opetusministeriö vuoden 2009 talousarviota soveltaessaan delegoisi muiden seurojen valtionavustusasiat opetusministeriön ulkopuoliselle taholle. Työryhmän tehtävänä oli myös tehdä esitys mahdollisesta toimijasta tai toimijoista, joille valtionavustusten myöntäminen voidaan delegoida.

Opetusministeriö kutsui työryhmän puheenjohtajaksi johtaja Rauno Anttilan opetusministeriöstä ja jäseniksi Ystävyysseurojen liiton puheenjohtajan Seppo Kalliokosken, Suomi-Ranska yhdistysten liiton pääsihteerin Liisa Peaken, Tuglas-seuran toiminnanjohtajan Juhani Salokantelen, Suomi-Itävalta yhdistyksen varapuheenjohtajan Tero Kallion, johtaja Ulla Ekbergin CIMOsta, opetusneuvos Ritva-Sini Merilammen ja kulttuuriasianneuvos Maija Lummeperon opetusministeriöstä. Työryhmän sihteeriksi kutsuttiin erityisasiantuntija Ilmi Villacís opetusministeriöstä.

Työryhmä sai työnsä päätökseen 29.8.2008.

Ystävyysseuratyöryhmä kokoontui 7 kertaa. Työryhmä kuuli ulkopuolisina asiantuntijoina hankevastuuvirkamiestä Eija Pouttua ulkoministeriön kansalaisjärjestöyksiköstä ja nuorisojärjestöjen arviointi- ja avustustoimikunnan pääsihteerinä Nina af Hällströmiä opetusministeriöstä.

Saatuaan tehtävänsä suoritetuksi ystävyysseuratyöryhmä luovuttaa kunnioittaen muistionsa opetusministeriölle.

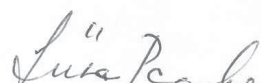
Helsingissä elokuun 29. päivänä 2008

Rauno Anttila

Ritva-Sini Merilampi

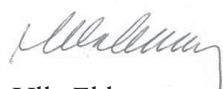

Maija Lummeperu

Seppo Kalliokoski

Liisa Peake

Juhani Salokannel

Tero Kallio

Ulla Ekberg

Ilmi Villacís

Sisältö

<u>Opetusministeriölle</u>	6
<u>Johdanto</u>	9
<u>Ystävyysseuratoiminnan historiallista taustaa</u>	10
<u>Nykytilanne</u>	11
<u>Harkinnanvaraisten valtionapujen luonne</u>	13
<u>Ystävyysseurojen tyypittely / typografia</u>	15
<u>Työryhmän toimenpide-ehdotukset</u>	16
I Ystävyysseurojen avustusten kriteerit ja indikaattorit	16
II Valtionavun myöntämisen delegointi	19
<u>Liite 1: CIMOn lausuma ystävyysseurojen valtionavun delegoinnista</u>	20
<u>Liite 2</u>	21

Johdanto

Muistion tausta-aineistona on käytetty selvitysmies Markku Linnan raporttia Opetusministeriön tuki ystävyysseuroille (Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:31). Työryhmä ei ole uudestaan laajasti käsitellyt asioita, jotka käyvät ilmi selvitysmiehen muistiosta.

Ystävyysseuratoiminta luo ja kehittää kansalaisten kontakteja Suomen ja runsaasti yli sadan muun maan kanssa. Uusien järjestöjen spontaani syntyminen ja vakiintuneiden seurojen elävä uudistuminen kertovat aidosta kiinnostuksesta ja tarpeesta. Tästä elävyydestä todistavat sekä seurojen kantajäsenten sitoutunut vapaaehtoistyö että suuren yleisön harrastuneisuus.

Ystävyysseurat edistävät toiminnallaan kulttuurien välistä vuorovaikutusta.

Seurojen toiminnan ytimenä on kohdemaan monipuolinen esittely suomalaisille. Historia, kieli, yhteiskunta, taide ja luonto ymmärretään kokonaisvaltaisesti kulttuuriksi, jonka omaperäisyys ja ainutlaatuisuus antavat meille tietoa ja näkemystä maailmasta. Mutta kulttuurin tuonti on aina myös kulttuurivaihtoa, ja niin ystävyysseuratoiminnassa kulkee informaatio kahteen suuntaan.

Kansainvälinen toimintakenttä ja vapaan kansalaistoiminnan tausta antavat ystävyysseuroille oman tärkeän paikkansa suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa. Seuroissa ja niiden toiminnassa on paljon myös sellaista, mikä tarvitsee toteutuakseen ja kehittyäkseen valtiovallan suoraan tukea. Markku Linna on todennut selvityksessään, että seurat hoitavat kansallisesti tärkeitä kansainvälisiä kulttuurisuhteita. Suomen valtion kannalta on tarkoituksenmukaista tukea aktiivista kansalaistoimintaa, jolla parhaimmillaan on laajempaa yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Tuen oikea kohdistaminen on vaativa päätöksentekoprosessi. Tässä muistiossa pyritään rakentamaan perusteita, jotka jäsentävät ystävyysseurojen moninaista kenttää päätöksenteon avuksi jaettaessa seuroille valtionavustuksia sekä toiminnan ylläpitämiseen myönnettävin yleisavustuksin että hankekohtaisesti.

Ystävyyssuuratoiminnan historiallista taustaa

Ystävyyssuurat ovat suomalaista kansalaistoimintaa. Se on tunnetusti vilkasta kaikilla elämänaaloilla, ja yhdistysmuotoisella ystävyyssuuratoiminnalla on pitkät perinteet. Ensimmäinen seura perustettiin jo 1880-luvulla luomaan suhteita suomalaisten ja virolaisten välille. Markku Linna kirjoittaa selvityksessään, että alunperin ulkomaanyhdistysten nimeä käytettävien seurojen perustaminen on aina liittynyt myös historialliseen ja yhteiskunnalliseen tilanteeseen. Suomen eurooppalaisia yhteyksiä pyrittiin 1920- ja 1930- luvulla vahvistamaan myös seuroja perustamalla.

Kansainvälisiä kulttuurisuhteita voidaan tarkastella joko ulkopoliittikan ja diplomatian osa-alueena tai kulttuurin kansainvälisenä itsenäisenä ulottuvuutena. 1900-luvun alussa solmittiin ensimmäiset kulttuurisuhteita koskevat viralliset valtiosopimukset. “ -- kaikki kansat ovat ainoastaan muiden yhteydessä edistyneet ja kohonneet --”, on todennut suomalainen kulttuurivaikuttaja Sakari Yrjö-Koskinen vuonna 1869!

Kuitenkin nykyisen käytännön mukaisesti kahdensivisiä uusia kulttuuria koskevia valtiosopimuksia ei solmita muutoin kuin erittäin poikkeuksellisissa tilanteissa. Lisäksi Euroopassa sijaitsevien valtioiden kanssa solmittujen kulttuurisopimusten luonne on Suomen EU-jäsenyyden myötä muuttunut. Samoin Euroopassa ja laajasti Euroopan ulkopuolellakin eri kulttuurialojen toimijat pitävät nykyään entistä enemmän suoraan yhteyttä keskenään valtioista riippumatta.

Valtiosopimusten ja niihin perustuvien kulttuurivaihto-ohjelmien sijaan valtionhallinto kannustaakin toimijoita välittömiin suoriin kontakteihin. Ystävyyssuurat toteuttavat kansalaislähtöisesti sellaisia suoriin kontakteihin perustuvia kulttuurivaihdon edistämishankkeita. Paineita uusien kulttuurisopimusten solmimiseen on tullut muun muassa kehitysmailta.

Vuosikymmenien saatossa tämä seuratoiminta on kuvastanut hyvin suomalaista aatekehitystä, meidän itseymmärrystämme siitä mikä on maamme paikka maailmassa. Heimoate, skandinavismi, taiteemme kultakauden frankofilia virittivät kiinnostusta alkuaikoina. Toisen maailmansodan jälkeen Euroopan kartan muutokset sytyttivät halun ihmisten aitoon kanssakäymiseen yli korkeiksi nostettujen rajojen. Viime vuosikymmeniä luonnehtii kolmannen maailman maiden tulo suomalaisten tietoisuuteen, ja se on toteutunut aktiivisena toimintana aivan uusiin ilmansuuntiin. Tällä hetkellä globalisaatio on esittänyt haasteen vastuuntuntoiselle kansalaistoiminnalle, ja haaste on otettu vastaan.

Nykytilanne

Opetusministeriön kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osaston kulttuurivientiyksikkö käsittelee ystävyysseurojen harkinnanvaraisia valtionapuja. Vuonna 2007 momentille Eräät avustukset (29.80.50) ystävyysseurojen kulttuuriyhteistyölle oli budjetoitu yhteensä 2 622 000 euroa. Siitä Suomi-Venäjä-Seuran ja Pohjola-Nordenin valtionavut muodostivat yhteensä 1 735 000 euroa. Jäljelle jäävä osuus 887 000 euroa jakautui 35 seuran toimintaan ja projekteihin. Ystävyysseurojen vuoden 2007 kulttuuriyhteistyötä koskeneessa haussa yhteensä 60 seuraa haki valtionapua.

Tähän kohtaan liittyy työryhmän jäsenten lausuma (liite 2).

Ystävyysseurojen valtionavun perusteita käsittelevän työryhmän asettamiskirjeessä annettiin työryhmän tehtäväksi määritellä muiden kuin Suomi-Venäjä seuran ja Pohjola-Nordenin valtionavun myöntämisperusteet lähtien siitä, että opetusministeriö vuoden 2009 talousarviossa delegoisi muiden seurojen valtionavustusasiat opetusministeriön ulkopuoliselle taholle. Suomi-Venäjä seura hakee avustuksensa edelleen opetusministeriöstä, koska eduskunta on käsitellessään vuoden 2005 talousarviota määritellyt Suomi-Venäjä seuran avustuksen määrän. Pohjola-Norden ei ole perinteinen ystävyysseura vaan hoitaa yhteispohjoismaisia kansalaisjärjestöasioita.

Tähän mennessä seurojen yhteismitallinen vertailu on ollut vaikeata ja epätarkoituksenmukaista, koska ne eroavat paljon toisistaan mm.

- koon ja jäsenmäärän
- toiminnan laadun ja aktiivisuuden
- toiminnan rahoitusrakenteen
- toiminnan sisällön ja vaikuttavuuden suhteen.

Markku Linna totesi selvityksessään seurojen eroavaisuudet ja sen, että jotkut seurat ovat luonteeltaan ehkä jo eräällä tavalla puolivirallisia organisaatioita, ja toisia seuroja taas on tuettu vain vähäisillä avustuksilla tai ei lainkaan. Markku Linnan selvityksen mukaan valtion tuen suhteen ei siten ole noudatettu eikä voidakaan noudattaa täysin yhtenäisiä periaatteita.

Aiempina vuosina seuroille on muodostunut vakiintuneita toimintakäytäntöjä ja -muotoja, joiden pohjalta on haettu valtionavustusta opetusministeriöltä. Ystävyyseurojen valtionavustuksiin osoitettu kokonaismääräraha on pitkään pysynyt suunnilleen saman suuruisena, ja sen vuosien aikana vakiintuneet jakamisperusteet ovat pysyneet muuttumattomina. Koska määräraha ei ole kasvanut, sen uudelleen suuntaamiseen ei ole ollut reaalisia mahdollisuuksia ilman myöntökriteerien uudelleen arviointia.

Harkinnanvaraisten valtionapujen luonne

Opetusministeriössä kansainvälistymiseen liittyviä harkinnanvaraisia valtionavustuksia on viime vuosina pääsääntöisesti myönnetty lähinnä strategisesti merkittävillä hankkeilla kuten kulttuurin monimuotoisuuteen perustuvilla toiminnoilla. Ensisijaisina valtionavun saajina ovat olleet useamman ministeriön yhteiset tai muuten yhteisrahoitteiset, laajan rahoitus-pohjan omaavat projektit. Pienten yksittäisten hankkeiden rahoitukset on pyritty delegoi-maan toteutettaviksi opetusministeriön alaisille toimijoille ja yhteistyötahoille.

Valtionavustusta voidaan myöntää yleisavustuksena tai erityisavustuksena (valtionavus-tuslaki 5 §).

Yleisavustus voidaan myöntää avustuksensaajan toimintaan yleisesti tai tiettyyn osaan sen toiminnasta (esim. vakiintunut kansainvälinen toiminta). Järjestöille myönnettävissä yleisavustuksissa järjestön taloudellisen aseman perusteella arvioitava avustuksen tarve on avustuksen myöntämisen keskeinen lähtökohta.

Erityisavustus voidaan myöntää mm.

- investointiavustuksena aineellisen tai aineettoman hyödykkeen hankintaan
- hankeavustuksena kokeilu-, käynnistämis-, tutkimus- tai kehittämishankkeeseen taikka muuhun tarkoitukseltaan rajattuun hankkeeseen.

Erityisavustusta esim. hankeavustusta haettaessa hakemukseen liitetään hankkeen kus-tannusarvio ja rahoitussuunnitelma. Avustuksella pyritään luomaan hankkeelle taloudellisia toimintaedellytyksiä. Viranomaisen tulee arvioida, että avustuksen kohteena olevalla hank-keella on edellytykset toteutua ja että avustuksella edistetään hankkeen toteutumista.

Valtionavustuksen myöntämisen yleisenä edellytyksenä on, että valtionavustuksen käyt-tötarkoitus on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä ja että valtionavustuksen myöntämistä on pidettävä tarpeellisena avustuksen kohteena olevan hankkeen laatu ja laajuus huomioon ottaen.

Valtionavustuksen määrä (valtionavustuslaki 6 § 1 mom.)

Muu kuin 5 §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettu valtion talousarviosta tai talousarvion ulkopuolella olevasta valtion rahastosta myönnettävä valtionavustus ei saa kattaa valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta tai hankkeesta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyttä määrää, jollei valtionavustuksen myöntämisen tavoitteiden saavuttamiseksi välttämättömistä ja perustelluista syistä muuta johdu.

Valtionapuviranomaisen on sopivalla tavalla seurattava myöntämiensä valtionavustusten käytön tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä valtionavustusten vaikutuksia kilpailuun ja eri väestöryhmien asemaan. Valtionapuviranomaisen on määrääjain arvioitava valtionavustusten tarpeellisuutta ja kehittämistarpeita.

Ystävyysseura-avustukset ovat yleensä yleisavustuksia, joiden keskeisenä tavoitteena on edistää kansainvälistä yhteistyötä. Avustukset on tarkoitettu järjestöille, joiden tulee olla oikeustoimikelpoisia.

Monelle ystävyysseuralle ja sen hankkeille julkisen rahoituksen pienikin osuus on merkittävä statusta nostava lisäarvo ja sitä kautta myös taloudellisesti merkittävää.

Ystävyysseurat ovat yhdistyslain mukaisia vapaita kansalaisjärjestöjä, joiden toimintaa sinänsä ei ole tarkoituksenmukaista valtion taholta ohjata. Kuitenkin valtio voi asettaa avustuksen käytölle tarpeelliseksi katsomiaan ehtoja ja kulttuuripoliittisia kansainvälistymispainotuksia.

Kansainvälisen kulttuuriyhteistyön tarkoituksena on edistää monikulttuurisuutta Suomessa. Kulttuurituontia tuetaan vastavuoroisuusperiaatteella, mikä parhaimmillaan synnyttää kulttuurienvälistä vuoropuhelua.

Ystävyysseurojen tyypittely / typografia

Ystävyysseurojen joukossa erottuu kolme tyyppiä, jotka poikkeavat toimintatapansa, eivät sinänsä tavoitteiden tai sisältönsä puolesta:

- (a) yksittäisten maiden yksittäiset ystävyysseurat
- (b) yksittäisten maiden ystävyysseurojen valtakunnalliset keskusjärjestöt
- (c) eri maiden yhteinen Ystävyysseurojen liitto ry.
- (d) Pohjola-Norden

Ystävyysseurojen keskusjärjestöjen tehtävänä on edistää jäsenyhdistystensä toiminta-edellytyksiä ja ylläpitää suhteita niihin yhteisöihin, ystävämaihin tai alueisiin, jotka toimivat maailman eri kansojen välisen ymmärtämyksen ja yhteistyön hyväksi.

Yhdistykset pyrkivät toiminnallaan myös kiinnittämään viranomaisten ja suuren yleisön huomiota kansainvälisen ystävyysseuratoiminnan tärkeyteen. Kattojärjestöt järjestävät jäsenyhdistystensä yhteisesiintymisiä, joiden avulla ystävyysseuratoiminta tulee tunnetuksi maassamme.

Työryhmän toimenpide-ehdotukset

I Ystävyyssseurojen avustusten kriteerit ja indikaattorit

Harkinnanvaraista valtionapua saavalla ystävyyssseuralla tulee olla vahva asiantuntemus, kokemusta sekä hyvät yhteistyösuhteet kohdemaan kanssa. Seuralla tulee olla vakiintunutta, tuloksellista ja yhteiskunnallisesti vaikuttavaa toimintaa sekä toimivat seurannan ja arvioinnin menetelmät.

Valtionavustuslain vaatimuksen mukaisesti myönnettävä avustus ei saa kokonaan kattaa toiminnan kustannuksia, vaan rahoituslähteitä on oltava muitakin tai jokin muu kuin julkinen taho.

Vähimmäisehdot avustuksen saamiseksi

Ystävyyssseuran on täytettävä seuraavat vähimmäisehdot, jotta sen avustusta voitaisiin harkita:

- maksaneita jäseniä vähintään 100 (toiminta-avustus)
- jos hakee vain yhteen hankkeeseen, maksaneita jäseniä vähintään 50 (hankeavustus)
- yhdistys on ollut yhdistysrekisterissä vähintään 2 vuotta
- yhdistys järjestää vähintään yhden yleisötapahtuman vuodessa
- yhdistyksellä on toimiva jäsentiedotus
- yhdistyksellä on selkeä hallinto

Työryhmä esittää opetusministeriölle pohdittavaksi samaa maata edustavien mutta itenäisesti toimivien seurojen avustuksien yhdistämistä kannustaen seurojen yhteistyötä. Näin ollen avustusta myönnettäisiin maakohtaisesti yhden hakemuksen perusteella.

Valtionavun myöntämisperusteet

Edellä mainittujen vähimmäisehtojen lisäksi työryhmä on määritellyt seuraavat perusteet, joita sovelletaan valtionavustuksen harkinnanvaraiseen myöntämiseen suhteessa seuran

- toiminnan laatuun ja aktiivisuuteen
- kokoon ja jäsenmäärään
- toiminnan rahoitusrakenteeseen
- toiminnan sisältöön
- vaikuttavuuteen

kriteeri	indikaattorit	
Seuran koko ja jäsenmäärä	- maksaneiden jäsenten määrä vähintään 100	- valtakunnallinen kattavuus: valtakunnalliset tapahtumat
Tiedotus ja kommunikaatio	- jäsentilaisuudet - jäsenlehti - sähköinen tiedotus - kielenopetus - kansainvälisyyskasvatus	- vain jäsenille vai avoin - ilmestyminen ja painosmäärä
Hallinto ja rahoitus	- yhteistyötahot - omarahoitusosuudet	- kotimaassa ja kohdemaassa
Hankkeet	- osana toimintaa tai erillisenä hankehakemuksena	- volyyymi, sisältö ja laatu - vuosittaisia prioriteetteja
Kattojärjestöt	- jäsenyhdistysten määrä	- koordinoititehtävä

Jäsenistöön liittyvät myöntämisperusteet

Maksaneiden jäsenten määrä täytyy olla toiminta-avustusta haettaessa vähintään 100.

Toiminnan valtakunnallista kattavuutta arvioidaan sen perusteella kuinka paljon seuralla on jäseniä eri puolilta Suomea ja/tai tapahtumia eri puolilla Suomea.

Kommunikaatioon liittyvät myöntämisperusteet

Jäsentilaisuudet

- Jäsentilaisuuksien määrä ja laatu. Jäsentilaisuuksien tulee olla säännöllisesti ja ympäri vuoden järjestettyjä (kesäkautta lukuun ottamatta). Niitä tulee olla vähintään neljä kalenterivuodessa. Riittää, kun yksi tilaisuus neljästä on yleisötilaisuus.
- Suurelle yleisölle suunnattujen tilaisuuksien määrä ja laatu. Se onko tilaisuus tarkoitettu laajemmalle yleisölle, vai vaan jäsenille, määräytyy tapahtuman luonteen mukaan.

Jäsenlehti

- Jäsenlehden ilmestymistiheys ja painosmäärä. Jäsenlehden säännöllinen ilmestyminen osoittaa toiminnan aktiivisuuden.
- Jäsenlehden kohderyhmä:
Jäsenet ja laajempi yleisö riippuen jäsenlehden luonteesta. Lehden avulla voidaan herättää uusien mahdollisten jäsenten kiinnostusta.

- Jäsenlehden laatu:

Kukin voimavarojensa mukaan. Jokaiselta yhdistykseltä tulee voida odottaa jäsenlehdeltä/-tiedotteelta sellaista laatua, joka on suhteessa esim. yhdistyksen kokonaisbudjettiin ja käytettävissä oleviin henkilöstöresursseihin.

Sähköinen tiedotus

- Internet -kotisivu: Ajankohtainen kotisivu antaa hyvän kuvan seuran toiminnan aktiivisuudesta.
- Sähköpostitiedotus

Joidenkin ystävyysseurojen harjoittama kielenopetus on samalla myös kulttuurin opetusta. Ystävyysseurat tarjoavat sellaista kielen- ja kulttuurin opetusta, joka on luonteeltaan erilaista kuin muiden kielenopetuksen tarjoajilla. Ystävyysseuran tehtävä ei ole tarjota kielenopetusta tai -kurseja - ainakaan maksullisena ja voittoa tavoittelevana palveluna. Tällainen toiminta on päätoimisesti kielikurseja tarjoavien kielikoulujen tehtävä.

Ystävyysseuroilla on sen sijaan erittäin tärkeä tehtävä kansansivistäjänä ja kansainvälisyyskasvatuksen antajana ja levittäjänä. Tällaista toimintaa on mm. kohdemaan kielen, kulttuurin ja historian tunnettuuden levittäminen Suomessa. Ystävyysseura esittelee kohdemaan kulttuuria ja yhteiskuntaa eri yleisöille, muun muassa erityiskohderyhmille kuten opinto-ohjaajat ym.

Hallintoon liittyvät myöntämisperusteet

Seuran pitää määritellä hakemuksessaan lyhyesti toiminnan keskeiset tavoitteet ja miten ne soveltuvat ystävyysseuratoimintaan asetettujen yleisiin tavoitteisiin.

Yhteistyötahot kansalaistoiminnassa ja viranomaisten kanssa Suomessa ovat kohdemaan mahdollinen lähetystö, kirjasto(t), kulttuurikeskukset, kaupallinen edustusto, suomalaiset muut kansalaisjärjestöt, avoin kansalaisyhteisö. Yhteistyötahot kohdemaassa ovat vastaava Suomi-yhdistys, mahdollinen Suomen edustusto ja kulttuurikeskus sekä yksityiset kansalaiset.

Omarahoitus on todisteena oma-aloitteisuudesta ja toiminnan tarpeellisuudesta. Omarahoitusosuus arvioidaan lukuina, omat muut panostukset arvioidaan sanallisen kuvauksen perusteella. Sellaisia voi olla vapaaehtoistyö ja piilosponsorointia alhaisten luento- ja esiintymispalkkioiden muodossa. Aktiivinen omarahoituksen hankkiminen katsotaan hakuprosessissa eduksi.

Hakemuksen yhteydessä on ilmoitettava muu julkinen rahoitus, muu yksityinen rahoitus ja vapaaehtoistyön osuus.

Hankeavustukset

Hankkeisiin voi hakea tukea, vaikka ei ole edellytyksiä toiminta-avustukseen. Pienillä seuroilla kriteerinä hankeavustuksen saamiseen on ensisijaisesti hankkeen sisältö, suurilla myös toiminnan laatu.

Toiminta-avustusta hakevien seurojen hankeavustukset haetaan toiminta-avustuksen yhteydessä samalla hakemuksella. Hankeavustusta käsiteltäessä otetaan huomioon hankkeen merkitys toiminnan kannalta (miten muu toiminta tukee hanketta). Kaikkien hankkeiden kohdalla on tärkeitä hankkeen kohderyhmä (avoin yleisölle, arvioitu osallistujia määrä, tai tuotteen levitys) ja ystävyysseuran kyky suorittaa hanke. Opetusministeriö voi vuosittain asettaa prioriteetteja hankerahoitukselle.

Ystävyyssseurojen kattojärjestöt

Ystävyyssseurojen kattojärjestöt koordinoivat ja tiedottavat valtakunnallisesti jäsenyhdistystensä yhteisiä asioita. Kattojärjestöt eivät jaa pääsääntöisesti taloudellista tukea jäsenyhdistyksille. Hakemuksia käsiteltäessä on otettava huomioon, että ystävyyssseurojen kattojärjestöjen omarahoitusosuus ei voi olla yhtä korkea kuin yksittäisten maiden ystävyyssseuroilla.

Ystävyyssseurojen kattojärjestöt ilmoittavat hakemuksessaan jäsenyhdistysten määrän ja kuvailevat jäsenyhdistyksille järjestettyä toimintaansa (tapahtumat, tiedottaminen ym.).

II Valtionavun myöntämisen delegointi

Valtioneuvoston ja eri ministeriöiden työtä kehitettäessä on tärkeänä pidetty poliittisen ohjauksen ja strategisten asioiden painottamista. Ministeriöitä on kehitetty hallituksen esikunniksi ja hallinnonalansa johtajiksi. Ministeriöistä on siirretty tai tullaan siirtämään ne tehtävät, jotka eivät välittömästi palvele hallituksen esikuntaroolia, alaisen hallinnon ohjausta ja johtamista, kansainvälistä yhteistyötä tai EU-koordinaatiota. Ministeriön hoitamissa tehtävissä korostuvat poliittinen ohjaus ja strateginen päätöksenteko.

Kulttuurihallinnossa edellä kuvattua ministeriön tehtävien muuttumista on toteutettu mm. siirtämällä yksittäisiä taiteilijoita koskevat asiat Taiteen keskustoimikunnan tehtäviin.

Niin ikään valtionapujen myöntämistä on delegoitu alaiselle hallinnolle ja myös jossakin määrin valtionhallinnon ulkopuolelle. Asian kokonaisvaltainen selvittely jatkuu opetusministeriössä. Tarkoituksena on jatkaa delegointia edellä olevien suuntaviivojen mukaisesti.

Työryhmä ehdottaa, että jos opetusministeriö päättää delegoida ystävyyssseurojen valtionavustuspäätösten tekemisen, niin ne delegoidaan Kansainvälisen henkilöväihdonkeskuskelle CIMOLle. CIMOLle siirtyisivät työryhmän toimeksiannon mukaisesti muiden ystävyyssseurojen valtionavustusasiat kuin Suomi-Venäjä seuraa ja Pohjola-Nordenia koskevat.

Uusi valtionavustuslaki on lisännyt mahdollisuuksia delegoida harkinnanvaraisia valtionavustuksia koskevia päätöksiä, myös yksityisille yhteisöille. Ystävyyssseurojen toiminnan kehittämisen ja tasapuolisuuden kohtelun kannalta on kuitenkin hyödyllistä, että kyseessä olevia valtionapuasioita käsittelee valtion virasto. CIMOlla on edellytykset neuvoa seuroja myös muille rahoituslähteille niin, että seurojen olisi mahdollista laajentaa toimintansa rahoituspohjaa, koska toiminta ei voi olla 100% valtionavun pohjalta tapahtuvaa toimintaa.

Työryhmän ehdottamat valtionavun myöntökriteerit antavat mahdollisuuden jatkossa suunnata valtionapua uudestaan ja vaikuttaa seurojen toimintaan ja toiminnan kehittämisen suuntaan. Ystävyyssseurojen valtionavun perusteita käsittelevän työryhmän työn tuloksena myöntöperusteet on arvioitu uudelleen tasavertaisista lähtökohdista. Selkeät myöntöperusteet ovat uuden käsittelijän työkaluja valtionavun tarkoituksenmukaisessa käsittelyssä.

Ystävyyssseuroja koskevien harkinnanvaraisten valtionapujen käsittelyn mahdollisesta siirtymisestä vuoden 2009 alusta CIMOon sovitaan opetusministeriön ja CIMOn välisessä tulosneuvotteluissa lokakuussa 2008. Tällöin tehdään arviointi muun muassa CIMOn asian hoitamiseen tarvittavista resursseista.

Tähän kohtaan liittyy CIMOn lausuma (liite 1).

Liite 1

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus

29.5.2008

CIMOn lausuma ystävyysseurojen valtionavun delegoinnista

Ystävyysseurojen valtionavustusta käsitellyt työryhmä on päättänyt esittää, että ystävyysseurojen valtionapujen käsittely Pohjola-Norden- ja Suomi-Venäjä -seuroja lukuun ottamatta delegoidaan opetusministeriöstä CIMOLle.

Opetusministeriön asettama CIMOn kehittämistyöryhmä (opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2008:16) linjaa uusien tehtävien antamisen CIMOLle seuraavasti:

Uusien pysyvien tehtävien delegoinneista voidaan sopia vain tulosneuvotteluissa. Samassa yhteydessä varmistetaan, että uudet tehtävät kuuluvat CIMOn toimialaan ja edistävät kansainvälistä liikkuvuutta ja yhteistyötä.

CIMO voi ottaa uusia tehtäviä vastaan vain jos niihin osoitetaan riittävät voimavarat ja tehtävien hoidon edellyttämä työpanos otetaan huomioon tuottavuustavoitteita asetettaessa.

Ulla Ekberg
CIMOn johtaja

Liite 2

Helsinki 20.8.2008

Kulttuuriministeri Stefan Wallinille,

Opetusministeriön nimeämän ystävyysseurojen valtionavustusta käsittelevän työryhmän jäseniksi kutsuttiin tämän lausuman allekirjoittaneet Suomi-Itävalta yhdistyksen, Suomi-Ranska yhdistysten liiton, Tuglas-seuran ja Ystävyysseurojen liiton edustajat. Työryhmä valmisti oheisen muistion. Toivomme, että hyvässä hengessä valmistunut asiakirja täyttää tehtävänsä ja tuo tulevaan päätöksentekoon tarpeellisia työvälineitä.

Annettu tehtävä on siis saanut vastauksensa, mutta tehtävämme ulkopuolelta haluamme kiinnittää opetusministeriön huomiota seuraaviin kahteen seikkaan.

Järjestöjen piirissä on koettu valtionavustusten anomisen ja käsittelyn tähänastinen menettelytapa asialliseksi ja luontevaksi, ja suunnitelma valtionavun myöntämisen delegoimisesta ministeriön ulkopuolelle tuli työryhmän asettamisen myötä järjestöille yllätyksenä. Haluamme ilmaista tyytyväisyytemme tähänastiseen menettelyyn ja toivomme, että uudet järjestelyt eivät heikennä anomusten käsittelyä ja niiden tasapuolista kohtelua tulevaisuudessa.

Toinen asia, johon haluamme huomiota kiinnitettävän koskee Suomi-Venäjä Seuraa ja Pohjola-Norden ry:tä. Näiden järjestöjen luonne on omaleimainen monesta syystä ja tämä on luonnollisesti huomioitava avustuspäätöksiä tehtäessä. Koska työryhmän tehtävänä oli kuitenkin laatia valtionavun maksamiseen liittyvä kriteeristö, joka takaa yhteiset pelisäännöt, toteamme että avoimuuden ja yhdenvertaisuuden sekä hyvän hallinnon periaatteiden vuoksi kaikkien ystävyysyhdistysten tulee olla samalla viivalla, kun päätökset valtionavusta tehdään.

Laatimamme kriteeristö huomioi ystävyysyhdistysten erityispiirteet - kuten lähialueiden merkityksen - sekä yhdistyksen koon ja (yhteiskunnallisen) tehtävän. Tämä takaa myös jatkossa Suomi-Venäjä Seuran ja Pohjola Nordenin kaltaisten järjestöjen resurssit ja toiminnan jatkuvuuden, toteuttaen kuitenkin edellä mainittuja periaatteita yhdenvertaisuudesta ja hyvästä hallinnosta.

Mielestämme sekä Suomi-Venäjä Seuran että Pohjola-Norden ry:n avustusasiat ja -resurssit tulisi käsitellä samassa yhteydessä ja samoin menetelmin kuin muidenkin ystävyystyötä tekevien järjestöjen. Ilmaisemme huolestumisemme siitä, että järjestökenttä tulee tällä tavoin jaetuksi kahteen eri osaan ja toivomme, että se ei merkitse järjestöjen asettamista keskenään eriarvoiseen asemaan.

Allekirjoitukset

Tero Kallio
Suomi-Itävalta Yhdistys Ry.

Seppo Kalliokoski
Ystävyysseurojenliitto Ry.

Liisa Peake
Suomi-Ranska yhdistystenliitto ry.

Juhani Salokannel
Tuglas seura ry.

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

ISBN 978-952-485-581-5 (nid)
ISBN 978-952-485-582-2 (PDF)
ISSN 1458-8102

Julkaisumyynti:

Yliopistopaino
PL 4 (Vuorikatu 3)
00014 Helsingin Yliopisto
puhelin (09) 7010 2363
faksi (09) 7010 2374
books@yopaino.helsinki.fi
www.yliopistopaino.helsinki.fi

Bokförsäljning:

Universitetstryckeriet
PB 4 (Berggatan 3)
00014 Helsingfors Universitet
telefon (09) 7010 2363
fax (09) 7010 2374
books@yopaino.helsinki.fi
www.yliopistopaino.helsinki.fi